

ปีที่ 41 ฉบับที่ 14661 วันพุธที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 หน้า 20

‘ทุ่งกล้วย’ผนวกเส้นใยฝ้าย-ผักตบชวา ยกระดับสู่‘นวัตกรรมผ้าทอธรรมชาติ’

รายงาน

ฝ้าย ทอ คือ ผืนผ้าที่ผ่านการผลิต ทอ จากเส้นใยสีต่างๆ ทำให้เกิดลวดลาย วิจิตรบรรจง มีความงดงาม สดใส มีเสน่ห์ ขาวนวลใตล ทั้งยังถือถึงภูมิปัญญาของแต่ละ ชาติพันธุ์ ที่สร้างสรรค์ ผ่านการสืบสานส่งต่อกัน จากรุ่นสู่รุ่น จากเก่าสู่ใหม่ จากดั้งเดิมสู่การ ประยุกต์ที่ไม่ละทิ้งรากเหง้า สร้างผลงานที่ ล้ำลึก มากคุณค่า

“กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกล้วย” หมู่ 5 ต.ทุ่ง กล้วย อ.อุทขาง จ.พะเยา เป็นกลุ่มหัตถกรรม ทอผ้าฝ้าย เป็นอีกกลุ่มที่สืบสานรูปแบบการ ทอผ้าภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ก่อตั้งกลุ่มเป็น ทางการเมื่อปี 2520 โดย นางมาลี เจริญทิ ซึ่งปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว นับเวลากว่า 30 ปีที่ กลุ่มทอผ้าสืบสานการทอผ้า สร้างสรรค์ลาย ผ้า พัฒนาผลิตภัณฑ์เส้นผ้าที่สวมใส่ได้ทั้งชาย หญิง และผ้าสารพัดประโยชน์ต่างๆ เช่น ผ้า ซาวผ้า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูที่นอน ผ้าปูโต๊ะ ยาม ฯลฯ มีจุดเด่นสำคัญ คือ เป็นผ้าทอที่ย้อมสี ธรรมชาติทั้งเปลือกไม้ ใบไม้ พืชชนิดต่างๆ กว่า 10 ชนิด

แม่เปลี่ยน ศิจิตต์ วัย 64 ปี บ้านเลขที่ 89 หมู่ 5 ต.ทุ่งกล้วย อ.อุทขาง จ.พะเยา ประธานกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกล้วย กล่าวว่า เส้นใย ที่ใช้ทอผ้า คือเส้นใยฝ้าย มีทั้งฝ้ายจากธรรมชาติ และฝ้ายโรงงาน ซึ่งเอกลักษณ์เด่น คือ ย้อมผ้า ด้วยสีธรรมชาติ วัสดุที่ใช้ย้อมผ้ามี 2 ประเภท คือ 1.สีจากธรรมชาติ และ 2.สีสังเคราะห์

ซึ่งกลุ่มลูกค้านิยมสูงสุด คือ ผ้าย้อมจากพืช ธรรมชาติกว่า 10 ชนิด คือ ประดู่ ตะเคียนหนู ชนุน อะโวคาโด แกนฝาง มะม่วง ตะขบ ทูกวาง

เคยหอม เพกา คำแสด ให้สีโทนสีเหลืองกับสี เขียว โทนสีธรรมชาติไม่สด สบายตา เช่น ใบไม้ สดส่วนใหญ่ที่มีสีเขียว จะให้สีเขียวเป็นโทนหลัก ใบอะโวคาโดให้สีทองอมน้ำตาล เปลือกมะม่วงให้ สีเหลือง เปลือกตะเคียนหนูให้สีดำ คำแสดให้สี แสด ที่สำคัญผู้สวมใส่จะไม่เกิดอาการแพ้ ส่วน ลูกค้าที่นิยมสีสดใส จะย้อมสีสังเคราะห์ให้ตาม ต้องการ แต่สัดส่วนผู้ต้องการสีสังเคราะห์น้อย กว่าย้อมสีธรรมชาติ

“แม่เปลี่ยน” เผยเทคนิคขั้นตอนการย้อม เส้นใยว่า “การย้อมสีด้วยเส้นใยฝ้ายแต่ละเส้น กว่าจะได้สีที่ต้องการต้องผ่าน 9-11 ขั้นตอน ตั้งแต่การต้มน้ำร้อนเพื่อล้างไขมันเส้นใยฝ้าย การต้มเปลือกไม้ ใบไม้ เพื่อสกัดที่ต้องการ การ ย้อมสีอย่างน้อย 2-3 ครั้ง เพื่อให้เส้นใยฝ้ายกิน สีพร้อมๆ ใส่เกลือเพื่อป้องกันสีตก นำเส้นใยฝ้าย ที่ผ่านการย้อมไปหมักโคลนให้สีเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้น และล้างโคลนออก”

นอกจากผ้าทอสีธรรมชาติเป็นจุดเด่นของ ผลิตภัณฑ์แล้ว ล่าสุด เพิ่มนวัตกรรมใหม่โดย ใช้แนวธรรมชาติผนวกธรรมชาติ ซึ่ง “กลุ่มทอ

ผ้าบ้านทุ่งกล้วย” ร่วมกับ “กลุ่มผักตบชวา ซาวผ้า” นำผลิตภัณฑ์มาผนวกเข้าด้วยกัน “แม่เปลี่ยน” เล่าว่า “กลุ่มซาวผ้า นำ เส้นใยผักตบชวาผ่านการดักเส้นใยสำเร็จรูป ขนาดเส้นเล็กและกลาง ขนาด 1-2 มม. มา ให้กับผ้าทอทุ่งกล้วยทอเป็นผืน ก่อนนำไปทำ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระเป๋า หมวก รองเท้า ฯลฯ ซึ่งสตรีนิยมใช้อย่างมาก

“การทอเส้นผักตบชวาเป็นผืน ใช้ด้าย ยืนเป็นเส้นใยฝ้ายที่ทอผ้าปกติ ส่วนใหญ่ เป็นลายตารางหลากสีสดใส ซึ่งการทอ เส้นใยผักตบชวายุ่งยากและช้ากว่าการทอผ้าฝ้าย เพราะไม่สามารถนำผักตบชวามากโร ใส่กระสวยได้ ต้องนำสอดด้ายยืนที่ละเส้น ทอสลักกับเส้นใยฝ้ายเพื่อให้เนื้อผ้าแน่น แต่ ได้ผลงานสวยงามมาก ทั้งยังปลอดภัยทั้ง ผู้ประดิษฐ์และผู้ใช้ ได้ยกระดับจากพื้นบ้านสู่ ประเทศเป็นสากล จากพืชไร้ค่า เช่น ผักตบ ชวา แปรรูปประยุกต์เข้ากับเส้นใยฝ้าย เป็น ของใช้ที่มีประโยชน์ มีคุณค่า”

ผู้สนใจศึกษา และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ ของภูมิปัญญาไทย สามารถเยี่ยมชมได้ที่ กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกล้วย หรือสอบถาม โทร 08-6197-2919